

De leden van de raad van de
gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 42 71

Bijlage(n)

Ons kenmerk HV 10.2286595

Datum 16 JUL 2010

Uw brief van

Uw kenmerk

Onderwerp Zittend ziekenvervoer

Behandeld door J.N. Reuvekamp

E-mailadres j.reuvekamp@hvd.groningen.nl

Geachte heer/mevrouw,

Er zijn verschillende landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het zogenaamde 'zittend ziekenvervoer' waarover wij u willen informeren. In deze brief zullen we eerst kort de context schetsen, waarna we ingaan op de veranderingen en de consequenties hiervan voor de gemeente Groningen.

Doelgroepenvervoer

Sommige mensen kunnen door een handicap of andere beperking voor hun vervoersbehoefte niet terecht in het reguliere openbaar vervoer (tram, bus, metro of trein). Voor deze mensen is het zogenaamde 'doelgroepenvervoer' het alternatief. Doelgroepenvervoer is een verzamelnaam voor diverse vormen van aanvullend vervoer, gebaseerd op verschillende wettelijke kaders. In deze brief beperken we ons tot drie soorten vervoer, namelijk vervoer op basis van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten), de ZVW (Zorgverzekeringswet) en de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning).

- **AWBZ-vervoer:** Vervoer op basis van de AWBZ is in principe gekoppeld aan zorg die een cliënt ontvangt in een instelling (dagdelen begeleiding in groepsverband). De zorg in zo'n instelling en het vervoer naar en van die instelling worden geïndiceerd door het CIZ (Centrum indicatiestelling zorg). Het Ministerie van VWS is beleidsverantwoordelijk en de AWBZ-instelling is verantwoordelijk voor de uitvoering (of uitbesteding) van het AWBZ-vervoer.
- **ZVW-vervoer:** Zittend ziekenvervoer op basis van de Zorgverzekeringswet is vervoer naar een medische behandeling of naar een instelling. Dat vervoer kan op verschillende manieren plaatsvinden: per openbaar vervoer, eigen vervoer per auto of vervoer per taxi. In principe is het zittend ziekenvervoer uitsluitend bedoeld voor vier doelgroepen: mensen die een nierdialyse moeten ondergaan, die radiotherapie of chemotherapie ondergaan, mensen die slechtziend of blind zijn en niet met het reguliere openbaar vervoer kunnen reizen en mensen die rolstoelafhankelijk zijn. Daarnaast is er een 'hardheidsclausule' waarmee mensen die buiten deze doelgro-

Zittend ziekenvervoer

pen vallen, eventueel toch aanspraak kunnen maken op zittend ziekenvervoer. De zorgverzekeraars hebben enkele criteria vastgesteld aan de hand waarvan een dergelijke aanvraag beoordeeld kan worden.

- **Wmo vervoer:** Ten derde is er sprake van doelgroepenvervoer op basis van de Wmo. Wmo-vervoer betreft op dit moment enkel vervoer met een sociaal-recreatief doel (bezoek aan familie, vrienden en kennissen, gezellig winkelen, het bezoeken van een concert of theateruitvoering of andere uitstapjes). Vervoer met een medisch doel was onder de Wvg (Wet voorzieningen gehandicapten), de voorloper van de Wmo, uitgesloten van de zorgplicht van de gemeente. Het huidige verstrekkingenbeleid volgt de lijn dat vervoer van en naar medische behandelaars niet wordt beschouwd als vervoer met een sociaal-recreatief doel. Voor het vervoer op basis van de Wmo is de gemeente verantwoordelijk binnen het zorgplichtgebied van de gemeente, dit zijn vijf openbaar vervoer zones (15 à 20 kilometer). Voor sociaal recreatieve uitstapjes op bovenregionale afstanden is er het zogenaamde Valys-vervoer. Mensen die een Wmo-vervoersindicatie hebben, kunnen van het Rijk een vergoeding krijgen voor deze (aanvullende) vorm van vervoer.

Deze vormen van doelgroepenvervoer zijn dus beperkt door enkele regels of criteria. Hierdoor zijn er mensen die 'tussen wal en schip vallen', die geen vergoeding kunnen krijgen voor vervoer naar artsen of andere behandelaars. Het gaat dan om mensen die niet naar of van een AWBZ-instelling worden vervoerd (op basis van een indicatie van het CIZ) en die niet voldoen aan de criteria onder de ZVW, maar die ook niet met het regulier openbaar vervoer kunnen reizen. Een voorbeeld ter verduidelijking: een cliënt heeft een Wmo-vervoersindicatie omdat hij zo slecht ter been is dat hij geen gebruik kan maken van een gewone lijnbus, hij is echter niet rolstoelafhankelijk. Deze cliënt wil voor behandeling naar een fysiotherapeut, huisarts of medisch specialist in een ziekenhuis. Hij kan geen gebruik maken van ZVW-vervoer (hij is niet rolstoelafhankelijk en voldoet dus niet aan de criteria), het is ook geen AWBZ-vervoer (hij gaat niet voor dagbesteding naar een instelling) en omdat het een medische rit is, mag hij het Wmo-vervoer hiervoor niet gebruiken. Deze cliënt heeft dus geen mogelijkheid om – zonder hulp van mantelzorger of vrijwilliger – naar een arts of paramedicus te reizen. Als dezelfde cliënt naar het ziekenhuis wil om daar bij iemand op bezoek te gaan, mag het Wmo-vervoer wel worden gebruikt.

De veranderingen: jurisprudentie en standpunt Rijk

Zittend ziekenvervoer voor mensen die hier géén recht op hebben op grond van de ZVW, wordt dus op basis van de huidige Wmo-regels in principe niet vergoed. Er is echter een verandering gaande vanwege ontstane jurisprudentie. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft op 28 januari 2009 geoordeeld dat medisch vervoer behoort tot de verplaatsingen die een gehandicapte in staat stellen om deel te nemen aan het zogenaamde 'leven van alledag'. Zij oordeelt verder dat dit vervoer valt onder de zorgplicht van de gemeente, voor zover gereisd moet worden naar bestemmingen die onder het zorgplichtgebied van de gemeente vallen (tot circa 15 à 20 km van de woning, 5 OV zones), en voor zover geen voorliggende voorziening aanwezig is.

De staatssecretaris heeft aangegeven dat het haars inziens gaat om een raadsuitspraak die betrekking heeft op individuele casussen in het kader van de Wvg (de wet die inmiddels is vervangen door de Wmo). Zij is van mening dat deze uitspraak niet zonder meer leidt tot een compensatieplicht van medisch vervoer voor de gemeenten op basis van de Wmo.

Zittend ziekenvervoer

Op 12 januari 2010 heeft de CRvB een nieuwe uitspraak gedaan, waarin zij stelt dat de Wvg-jurisprudentie ook van toepassing is onder de Wmo. Medisch vervoer behoort tot de verplaatsingen die onderdeel uitmaken van het leven van alledag en valt dus niet alleen onder de Wvg-zorgplicht, maar ook onder de Wmo-compensatieplicht. Dit betekent dat een gemeente bij een aanvraag voor een vervoersvoorziening ook onderzoek moet doen naar de noodzaak en omvang van medische ritten (voor zover deze niet vallen onder de regeling van de ZVW).

De staatssecretaris heeft de landsadvocaat gevraagd een standpunt in te nemen over de eventuele wettelijke verplichtingen. Uit navraag bij VWS en VNG blijkt dat er naar verwachting geen financiële compensatie zal komen voor de gemeenten. Daarnaast blijkt dat er op dit moment slechts enkele gemeenten zijn (waaronder Groningen) die actief de VNG benaderen over de verplichting zittend ziekenvervoer onder de Wmo toe te staan. Vrijwel alle andere gemeenten blijken medische ritten op basis van de Wmo inmiddels toe te staan.

De praktijk in Groningen

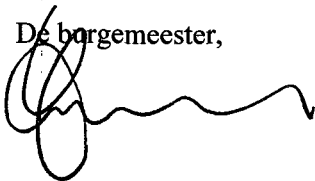
Wij hebben er tot nu toe voor gekozen om de bestaande beleidspraktijk te continueren, wat betekent dat zittend ziekenvervoer niet in het verstrekkingenpakket van de Wmo is opgenomen. Overigens is het al langere tijd gebruikelijk dat we mensen niet weigeren als zij een beroep doen op Wmo-vervoer voor medische ritten.

Wij willen (en kunnen) ons niet onttrekken aan de uitspraken van het CRvB. In het nieuwe verstrekkingenboek bij de Wmo zal zittend ziekenvervoer dan ook worden opgenomen. Aangezien we niet verwachten hiervoor een compensatie van het Rijk te ontvangen, bestaat de kans dat implementatie van deze lijn financiële consequenties heeft. We verwachten echter dat de gevolgen beperkt zullen zijn, omdat we vermoeden dat het Wmo-vervoer in de praktijk al wordt gebruikt voor medische ritten. Zo kunnen cliënten bijvoorbeeld gebruik maken van Wmo-vervoer door aan te geven dat ze naar het ziekenhuis gaan voor bezoek in plaats van voor behandeling of doordat mensen zich laten afzetten in de buurt van de behandelaar waar ze moeten zijn. We hebben opdracht gegeven om de financiële gevolgen inzichtelijk te maken. Tot we u daarover meer duidelijkheid kunnen verschaffen, continueren we de huidige gedragslijn. Wij verwachten u kort na het zomerreces hierover verder te kunnen informeren.

De adviesorganen zullen in het eerstvolgende periodiek overleg mondeling worden ingelicht over deze ontwikkeling.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

De secretaris,

